Fynd av för Sverige nya skalbaggsarter rapporterade under åren 1980–81

STIG LUNDBERG

Lundberg, S.: Fynd av för Sverige nya skalbaggsarter rapporterade under åren 1980–81. [Finds of beetles new to Sweden reported in 1980–81 (Coleoptera).] - Ent. Tidskr. 103: 51–53. Lund, Sweden 1982. ISSN 0013-886x.

A list is given of 23 species reported as new to Sweden in the years 1980–81 and 3 species (*Agrilus coeruleus, Medon propinquus, Chrysolina quadrigemina*) previously erroneously considered to belong to the Swedish fauna and now stroken off the Swedish list.

S. Lundberg, Skeppsbrogatan 9, S-951 35 Luleå, Sweden

Här upptages endast sådana arter som är helt klarlagda under åren 1980–81. I några fall har fynden redan rapporterats och för övriga hoppas jag att vederbörande upptäckare mer i detalj beskriver sitt fynd separat. Totalt tar jag här upp 23 nytillkomna arter, medan 3 strykes.

Carabidae

Bembidion azurescens Wgn avfördes som svensk av mig (Lundberg 1978). 1 hane har dock tagits den 26.5.79 av Gösta Gillerfors vid Stånga på Gotland i ett gammalt igenväxande grustag intill en vattensamling. (Se Gillerfors artikel i detta häfte.)

Gyrinidae

Gyrinus pullatus Zaitsev, en virvelbagge, som nyligen rapporterats från södra Finland av Ilpo Rutanen (1976), har tagits i nordöstra Norrbotten av Per Brink (se Bo Svenssons artikel i detta häfte).

Ptiliidae

Oligella nana Strand och *O. intermedia* Bes. har båda påträffats i Skåne. *O. intermedia*, som är ny för Norden, i 1 exemplar 6.6.78 i Ängelholm och *O. nana* i flera exemplar, de första 24.6.79 vid Vittskövle. *O. nana* är närmast känd från Norge och *O. intermedia* från Schweiz. Båda arterna har sållats fram ur gräskompost (Sörensson 1981).

Ptilium horioni Rossk. Tagen i 30-tal exemplar genom såll av gammal älghud i Småland, Nybro, Kroksjö, 27.5.80 (Andersson 1981). Arten är närmast känd från Norge och Danmark.

Leiodidae

Leiodes rufipennis Payk. Det svenska *Leiodes dubia*-materialet har visat sig bestå av dels den äkta *L. dubia* Kugel. (hittills Bl, Öl, Fg, Upl, Sdm och Vstm) dels *L. rufipennis*, som noterats från Sk, Bl, Hall, Sm, Öl och Gotl (se Baranowskis artikel i detta häfte).

Leiodes gallica Reitt. Denna art har tagits i Skåne i stort antal. Arten är även känd från Danmark, där den gått under namnet *L. brunnea* Sturm, men enligt H. Daffner (in litt.) är det fråga om *L. gallica* (se Baranowskis artikel i detta häfte).

Leiodes nigrita Schm. Nyligen har anmälts att arten skall utgå ur den svenska faunan då aktuella exemplar visat sig vara *L. litura* Steph. (Baranowski 1980). 1 hane av *L. nigrita* har dock tagits på lokalen ifråga, Hörröd i östra Skåne (Ambjörn Carlsson in litt.).

Staphylinidae

Medon propinquus Bris. Uppges från Skåne efter exemplar tagna av G. F. Möller i mitten av

1800-talet (Palm 1963). Då exemplaren ifråga är *M. bicolor* Ol. utgår arten (Baranowski in litt.).

Xylodromus affinis Gerh. Erhållen ur översvämningsmaterial i Lund den 10.12.79 (Baranowski 1980). Arten, som främst tagits i mullvadsbon, är tidigare känd från Danmark.

Carpelimus heidenreichi Bck erhölls i 1 exemplar vid bilhåvning den 10.6.80 vid Margaretetorp i nordöstra Skåne (Per Prütz leg.). Arten är närmast känd från Finland.

Oxypoda scanica Lundberg. Nybeskriven efter material dels från Skåne dels från Öland. Arten lever som myrgäst på varma solexponerade torra lokaler (Lundberg 1980).

Oxypoda lapponica Lundberg. Nybeskriven efter material taget i Pite lappmark, Lule lappmark och Norrbotten (Lundberg 1980).

Atheta ehnstroemi Baranowski. Beskriven efter material sållat ur spillning vid Nås, Dalarna och gräsklipp vid Umgransel, Lycksele lappmark (Baranowski 1982). Arten är också tagen genom bilhåvning vid Nås (Ehnström) och i ruttnande grönsaker i granskog vid Vändåtberget, Ångermanland (R. Pettersson).

Gyrophaena obsoleta Gglb. Tagen i stort antal vid Böta kvarn, Hornsö, Småland, de första av Willy Kronblad den 6.9.81 (Kronblad, B. Andersson in litt.). Arten är tidigare endast tagen i Oslo-trakten i Norge i jättetrattskivling, vilken arten även togs i på smålandslokalen.

Helodidae

Ptilodactyla sp. Införd dels till Luleå, Norrbotten, dels till Stockholm, Uppland. Kläckt ur blomsteruppsättningar importerade från Holland (Hedquist 1981, Lundberg 1982).

Heteroceridae

Heterocerus sinescens Rossk. Denna *Heterocerus*-art, som närmast är känd från Spanien, fanns i 2 exemplar, som Gösta Gillerfors insamlat på Gotland (Fårö och Mästermyr) (det. Reinold Charpentier). Ytterligare 3 exemplar fanns i min samling, tagna på *Chlaenius nitidulus*-lokalen vid Herrvik (15.7.75), där arten återfanns i flera exemplar även 1981 (Lundberg, S. Persson, A. Dufberg, B. Andersson).

Cantharidae

Malthinus seriepunctatus Kies. Arten står nära *M. facialis* Th. och har varit sammanblandad med denna art, vilket klarlades 1981 då Ambjörn Carlsson i sin samling upptäckte hane och hona från Kullen, Skåne. Ytterligare exemplar av *M. seriepunctatus* finns från Dalarna, där flera exemplar tagits vid Tvärstupet, Stora Tuna (leg. Eliasson). Den äkta *M. facialis* finns från Skåne, Blekinge, Småland och Öland.

Elateridae

Cardiophorus equisetioides Lohse tas upp som ny för Sverige efter material från Skåne (Baranowski 1980). Uppenbarligen är det endast fråga om namnbyte då allt undersökt material hittills av "*C. equiseti* Hbst" är *C. equisetioides*.

Buprestidae

Agrilus coeruleus Rossi. Denna praktbagge, som lever på bentry, har rapporterats efter 1 exemplar taget på Öland (leg Bruce). Detta exemplar har visat sig vara *Agrilus sulcicollis* Lac. (Baranowski in litt.) varför arten utgår för Sverige.

Cryptohagidae

Atomaria rubida Rtt. (*cognata* Er.) har erhållits i 1 exemplar 7.11.77 vid Halltorpskärret, Öland (Lundberg 1982). Närmast känd från Finland.

Coccinellidae

Cheilomenes lunata Ol. Denna afrikanska nyckelpiga har påträffats död i en silo i Småland vid Oskarshamn 1979 av Bengt Åke Bengtsson (Lundberg 1982). Säkerligen införd.

Lathridiidae

Holoparamecus kunzei Aubé har erhållits i flera exemplar ur en bastmatta köpt i Malmö 1980 (Peter Cederström in litt.). Arten är således införd, vilket även tidigare gäller för Danmark.

Corticaria fagi Woll. (*pietschi* Gglb) har erhållits i 1 exemplar 7.6.79 genom bilhåvning vid Hornsö, Småland (Lundberg 1982). Arten är känd från övriga nordiska länder varför fyndet var väntat.

Anaspidae

Anaspis regimbarti Schils. har tagits i stort antal

i Landskrona i blommor, de första 20.6.80 (Sven Persson in litt.). Arten är närmast känd från Danmark.

Chrysomelidae

Chrysolina quadrigemina Suffr. (*cuprina* Duft.) har anmälts dels från Skåne (Ven, T. Palm), dels från Öland, men noggrannare undersökning av materialet visar att såväl dessa som de danska exemplaren är felbestämda. Arten utgår således för Norden (Gunnar Dahlgren in litt.).

Psylliodes brisouti Bedel. Denna för Norden nya bladbagge har tagits vid Herremöllan, Degeberga i östra Skåne, de första 30.10.78 (Baranowski 1980).

Curculionidae

Phyllobius vespertinus F. Exemplar av denna *P. piri* L. närstående art har konstaterats från Skåne och Södermanland av Lothar Dieckman (coll Riksmuseum). Arten är närmast känd från Danmark.

Pityogenes monacensis Fuchs. Nyligen anmäld för Gotska Sandön efter 3 exemplar tagna 1975 (Lundberg 1981). Arten är närmast känd från södra Tyskland, Polen, Tjeckoslovakien, sydvästra Ukraina och torde höra till de exklusiva Sandö-arterna.

Litteratur

Andersson, B. 1981. Notiser om svenska skalbaggar 3. - Ent. Tidskr. 102: 141–146.

Baranowski, R. 1980. Intressanta skalbaggsfynd 5. - Ent. Tidskr. 101: 99–106.

— 1982. Atheta (Badura) ehnstroemi n.sp. (Coleoptera: Staphylinidae), with short review of other known species of Badura. - Ent. scand. 13: 33–40.

Baranowski, R. & Sörensson, M. 1981. Bland sandmarksskalbaggar vid östskånska Ripa. - Ent. Tidskr. 102: 17–21.

Hedquist, K. J. 1981. Insekternas spridning - ett fall som belyser transporternas betydelse. - Fauna och Flora 76: 43–44.

Lundberg, S. 1978. Fynd av för Sverige nya skalbaggsarter rapporterade under åren 1976–77 (Coleoptera). - Ent. Tidskr. 99: 61–63.

— 1980. Oxypoda scanica n.sp. and O. lapponica n.sp. from Sweden (Coleoptera: Staphylinidae). - Ent. scand. 11: 348–352.

— 1981. Gotska Sandöns skalbaggsfauna - nytillskott och intressanta arter. - Ent. Tidskr. 102: 147–154.

— 1982. Bidrag till kännedom om svenska skalbaggar 20. - Ent. Tidskr. 103: 12–14.

Palm, T. 1963. Svensk Insektsfauna, kortvingar, häfte 3, s. 24. - Ent. för. Sthlm.

Rutanen, Ilpo 1976. A species of the genus Gyrinus L. (Col., Gyrinidae) new to Europe. - Ann. Ent. Fenn. 42: 103–104.

Sörensson, M. 1981. Några svenska ptiliders systematik och faunistik. - Ent. Tidskr. 102: 57–61.

Recensioner

McAlpine, J. F., Peterson, B. V., Shewell, G. E., Teskey, H. J., Vockeroth, J. R. & Wood, D. M. (redaktion) 1981. *Manual of Nearctic Diptera*, vol. 1. - Agriculture Canada Monograph No. 27, Cat. No. A54+3/27E. - 674 sid., 2026 fig., Can. doll. 48:—. (Canadian Government Publishing Centre, Supply and Services Canada, Hull, Quebec K1A OS9, Canada).

Manual of Nearctic Diptera planeras att utkomma i två volymer, varav den första utkommit. 52 världsspecialister har anlitats som författare och verket kommer att behandla de 108 flug- och myggfamiljer och de 2 150 släkten, som är kända från Canada, U. S. A., Grönland och Bermuda. Arbetet är utomordentligt väl illustrerat med klara, korrekta figurer. Det inleds med en detaljerad genomgång av morfologi och terminologi för både larver och imagos, vilken man hoppas skall standardisera den nuvarande förvirrade terminologin. Det bör påpekas att den vanliga tolkningen av hangenitaliernas homologier tillämpas, dvs att epandriet hos de högre flugorna består av tergit 9 och ej av de sammanväxta, till sternit 9 hörande gonocoxiterna, som Griffiths hävdar i sin periandral-teori. Följaktligen används ej heller Griffiths' storsystematiska grupperingar när det gäller de högre flugorna, vilka använts i Hackmans finska Dipteraförteckning. Det finns en bestämningstabell till familjerna för fullbildade och så långt det är möjligt för larverna. Varje familj ägnas sedan ett kapitel, skrivet av en specialist. Det omfattar en habitusbild, kort beskrivning (illustrerad) av adulta och larver, kort genomgång